

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

RONDEL

OJCZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

Wicie, co to jest RONDEL? Taki garnek, tyle że z jedną rączką – odpowiecie. I będziecie mieć rację. Ale to nie jedyne znaczenie słowa RONDEL. RONDEL – oprócz tego, że jest „słowem kuchennym” – jest również terminem z zakresu historii architektury, teorii literatury, a także nazwą z kręgu leksyki batalistycznej. RONDEL w architekturze to synonim barbakanu: ‘okrągła budowla, stanowiąca element średniowiecznych fortyfikacji, zaopatrzona w strzelnice, wysunięta przed mury obronne i połączona z nimi przejściem’ [SJP Dor]. Ten RONDEL może być odmieniany tak samo jak RONDEL kuchenny, ale częściej stosowana jest odmiana zachowująca -e-, a więc: rondel – rondela, na rondelu obronnym, rondele forteczne, na warownych rondelach. RONDEL w literaturze to rodzaj wiersza: ‘w literaturze starofrancuskiej utwór wierszowany o układzie rymów ABaAabAB, w którym wers pierwszy powtarza się trzykrotnie, a wers drugi powtórzony jest na końcu strofy’ [STL]. Ten RONDEL, zwany również RONDET, odmienia się: rondel – rondelu, w rondelu, rondele, rondelach. Ostatni RONDEL – ten wojskowy – to rodzaj okrągłej tarczy: ‘puklerz drewniany obciągnięty skórą’. RONDEL wojskowy częściej występuje w wersji żeńskiej jako ta RONDELA (także w wersjach: rodela lub rodella). Przytaczając przykłady użycia tego słowa, Linde opisuje konieczne uzbrojenie prawdziwego szlachcica: „Szlachcic powinien mieć ryszunek wszystkich: kopią, zbroię, rodełę, szablę, koncerz abo pałasz, i wszelkie do konia potrzeby”.